

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно трансграничния обмен между Съюза и трети държави на копия в достъпни формати от определени произведения и други закриляни обекти, защитени с авторско право и сродните му права, в полза на слепи хора, лица с нарушено зрение или с други увреждания, които не позволяват четенето на печатни материали“

[COM(2016) 595 final — 2016/0279 (COD)]

(2017/C 345/12)

Докладчик: **Pedro ALMEIDA FREIRE**

Консултация	Съвет, 5.4.2017 г. Европейски парламент, 28.6.2017 г.
Правно основание	член 114 и член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Компетентна секция	„Единен пазар, производство и потребление“
Приемане на пленарна сесия	5.7.2017 г.
Пленарна сесия №	527
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	215/3/8

1. Заключение и препоръки

1.1. ЕИСК изразява съгласие с предложението от председателството компромисен текст, който дава възможност за бързото ратифициране на Маракешкия договор ⁽¹⁾.

1.2. Комитетът очаква бързо изпълнение на Маракешкия договор от страна на ЕС, което е важно и необходимо, тъй като ще позволи на много европейски граждани, които са слепи, с увредено зрение или с други увреждания, непозволяващи четенето на печатни материали, да получат достъп до по-голям брой достъпни произведения и оттам — до култура, образование и заетост, гарантирайки в крайна сметка ефективно социално приобщаване.

1.3. Комитетът подкрепя предложенията за регламент ⁽²⁾ и за директива ⁽³⁾ за прилагане на Маракешкия договор, тъй като с тях се въвежда задължително изключение и се гарантират изготвянето и обменът на такива копия в достъпен формат в рамките на единния пазар, както и извън ЕС.

1.4. Комитетът приветства намерението да се даде възможност за трансграничен обмен на такива копия между ЕС и трети държави, които са страни по Договора.

1.5. В разумен срок следва да се извърши оценка на прилагането на Маракешкия договор в ЕС.

2. Предложенията на Комисията и на председателството

2.1. Предложението за регламент беше прието от Комисията на 14 септември 2016 г. като част от пакета за авторското право ⁽⁴⁾, който предлага набор от законодателни мерки с четири цели:

— осигуряване на по-широк онлайн достъп до съдържание в ЕС и достигане до нова аудитория;

⁽¹⁾ Маракешки договор за улесняване на достъпа до публикувани произведения за слепи хора, лица с нарушено зрение или с други увреждания, които не позволяват четенето на печатни материали.

⁽²⁾ COM(2016) 595 final.

⁽³⁾ COM(2016) 596 final.

⁽⁴⁾ COM(2016) 593 final, COM(2016) 594 final, COM(2016) 596 final, (ОВ С 125, 21.4.2017 г., стр. 27).

- адаптиране на някои изключения към цифровата и трансграничната среда;
- насърчаване на изграждането на добре функциониращ и справедлив пазар за авторското право;
- предоставяне на незрящите, хората с увредено зрение или с други увреждания, непозволяващи четенето на печатни материали, на възможност за по-добър достъп до произведения или друго съдържание.

2.2. С този регламент Комисията предлага законодателен акт за прилагане на Маракешкия договор за улесняването на достъпа до публикувани произведения за слепи хора, лица с нарушено зрение или с други увреждания, непозволяващи четенето на печатни материали.

2.3. Маракешкият договор беше приет през 2013 г. по линия на Световната организация за интелектуална собственост (СОИС) с цел да се улеснят предоставянето и трансграничният обмен на книги и други печатни материали в достъпни формати по целия свят. Той беше подписан от Съюза⁽⁵⁾ през април 2014 г.

2.4. Предложените мерки са важни, за да се гарантира, че в съответствие с Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на хората с увреждания (КПХУ на ООН)⁽⁶⁾ авторското право не представлява неразумна или дискриминираща пречка пред пълноценното участие в обществото на всички граждани и ще даде възможност за обмен на копия в достъпен формат в ЕС и с трети държави, които са страни по Договора, като се избягват дублирането на усилия и разхищението на ресурси.

2.5. В процеса на ратификация обаче възникна правният въпрос дали Съюзът разполага с изключителна компетентност да ратифицира Договора.

2.6. По тази причина през юли 2015 г. Комисията реши да потърси становището на Съда на Европейския съюз.

2.7. Междувременно Комисията прие своето предложение COM(2016) 595 final въз основа на член 207 от ДФЕС. Поради това не беше задължително да се проведе консултация с ЕИСК.

2.8. На 14 февруари 2017 г. Съдът на Европейския съюз⁽⁷⁾ потвърди изключителната компетентност на ЕС и постанови, че Маракешкият договор не попада в рамките на общата търговска политика.

2.9. На заседанието си от 22 март Комитетът на постоянните представители постигна съгласие по компромисно предложение на председателството, с което беше взето решение за промяна на правното основание от член 207 (обща търговска политика) на член 114 от ДФЕС. В резултат на това консултацията с ЕИСК от страна на Съвета става задължителна.

3. Общи бележки

3.1. Относно правното основание

3.1.1. Предвид неотдашното становище на Съда на Европейския съюз, ЕИСК може само да се съгласи с предложението от председателството компромисен текст, който дава възможност за бързо ратифициране на Маракешкия договор.

3.1.2. Освен това промяната на правното основание прави задължително изготвянето на становище от страна на ЕИСК и придава по-голяма тежест на забележките по темата, които той направи в неотдашното си становище относно пакета за авторското право⁽⁸⁾.

3.2. Относно съдържанието

3.2.1. В становището си относно пакета за авторското право ЕИСК вече упомена настоящото предложение. Комитетът припомня, че е важно и наложително ЕС да ратифицира бързо Маракешкия договор за улесняване на достъпа до публикувани произведения за слепи хора, лица с нарушено зрение или с други увреждания, непозволяващи четенето на печатни материали, който влезе в сила на 30 септември 2016 г. Договорът ще даде възможност на много европейски граждани, които са слепи, с увредено зрение или с други увреждания, непозволяващи четенето на печатни материали, да получат достъп до по-голям брой достъпни произведения и оттам — до култура, образование и заетост, гарантирайки в крайна сметка ефективно социално приобщаване.

3.2.2. Предложенията за регламент и директива, които бяха част от пакета относно авторското право, ще позволят на ЕС да изпълни поетото от него международно задължение по силата на Маракешкия договор. Това е в съответствие и със задълженията на Съюза, произтичащи от Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания.

⁽⁵⁾ ОВ L 115, 17.4.2014 г., стр. 1.

⁽⁶⁾ КПХУ на ООН.

⁽⁷⁾ ОВ С 112, 10.4.2017 г., стр. 3, Становище 3/15 на Съда (разширен състав) от 14.2.2017 г.

⁽⁸⁾ ОВ С 125, 21.4.2017 г., стр. 27.

3.2.2.1. Предложението за директива ще установи задължително изключение и ще уреди прилагането му за създаване и обмен на такива копия в достъпен формат в рамките на единния пазар.

3.2.2.2. От това изключение ще се ползват изключително бенефициерите, строго определени в член 2, параграф 2 от предложениния регламент.

3.2.2.3. Предложението за регламент ще даде възможност за трансграничен обмен на такива копия между ЕС и трети държави, които са страни по Маракешкия договор.

4. Допълнителни бележки

4.1. ЕИСК споделя виждането, че регламентът е единственият подходящ инструмент за отстраняване на съществуващите правни несъответствия между държавите членки.

4.2. ЕИСК изтъква, че, както се посочва в директивата, държавите членки следва да играят важна роля за популяризирането и предоставянето на достъпни произведения на съответните бенефициери, както в собствените им страни, така и в трети държави, които са страни по Маракешкия договор.

4.3. ЕИСК заявява готовността си да участва активно в процеса на оценка, предвиден както в регламента, така и в директивата.

4.4. По-конкретно оценката следва да взема предвид предвидената в директивата възможност държавите членки да прилагат схеми за обезщетяване на носителите на права. Както също е предвидено в текста на директивата, следва да се следи отблизо за това тези схеми за обезщетяване да не се отразяват негативно на наличието и предоставянето на достъпни произведения на групата бенефициери.

Брюксел, 5 юли 2017 година.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Georges DASSIS
